

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47

Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articlii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Reuniune de maghiarisare.

Cine cunoaște cât zel se întrebunțază din partea organelor oficiale ale statului pentru răspândirea limbii maghiare, va ști apretul ce va se dăci, când între împregiurări de aceste se pune societatea întreagă a naționalității maghiare, pe față, se maghiarizeze.

Casul dela Valendorf, mai mult oficial, este una din ilustrațiunile cele mai strigătoare, apte a dovedi la ce sînt espuși aici ce n'au fericirea de a fi maghiari, când își apără institutele naționale, susținute din mijloacele lor privatissime. Acel cas e singur în stare a deschide ochii ori cărui vrea să vadă, că, bună oară românii, ce lupte grele au să supoarte pentru a-și apăra paladiul limbii, păstrat cu sfințenie de mii de ani.

În loc însă de a se pune capăt brântuelei și hărtuelei, naționalitatea domnitoare tinde și la alte mijloace.

Nemulțămîta cu ceea ce fac organele oficiale, caută căi și mijloace, prin care răsboiul de rasă să ia dimensiuni mai spornice. Maghiarisarea, care e egală cu desnaționalizarea nemaghiarilor, trebuie să fie mai pripită, ca să ducă mai îngrabă la înmormentarea naționalităților.

La timpul său am signalat întreprinderile oficiale cu scop de maghiarisare din Ungaria proprie. Acum ne spune „Pesti Napló” în primul său articol de Vineri (22 Decembrie Nr. 352), că și Transilvania este aleasă de teren al acestui fel nou de luptă, care parodează într-un mod și mai caracteristic liberalismul și compatrioții ce dispun de putere.

Comentariul cel mai respicat al întreprinderii din cestiuine va fi articolul însuși.

Notăm la acest loc, că „Pesti Napló” nu se sfiesce a motiva întreprinderea cu neadevărurile cele mai

esorbitante. „Pesti Napló”, ca și lupul din fabulă, citează ținuturi în cari, sau nu sînt maghiari de loc sau foarte sporadici, și are fruntea de a susține că în ținuturile acestea românii romanizează pe maghiari.

Ciudat lucru! acei ce au toată puterea oficială în mână; acei ce o folosesc până la minuțiositate spre a viri până și în scoalele elementare ale nemaghiarilor limba maghiară, vin să se plângă că populațiunea lor se romanizează.

Aceasta este un pretecest, care dă de gol tendența. Este un pretecest sub a cărui mască vor să ascundă întreprinderea il gală și lipsită de respect și considerațiune către aceia ce, după cum se bucină în presa maghiară, se bucură de toate drepturile și beneficiile statului ungar în tocmai ca și maghiarii.

Adevărat că „Pesti Napló” în cele din urmă umblă cu șaga, vrînd să întunece tendența sa originală. Unghiile însă sînt așa de lungi, de pîtrund din sac în afară. Tendența maghiarisării vrea să o ascundă, dar nu o poate ascunde.

Premiend aceste dăm în traducere articolul lui „Pesti Napló” precum urmează:

„Raportul ministrului de instrucțiune publică constatăză cu date conșternătoare, în ce proporțiune slabă este răspîndită limba maghiară în Transilvania între naționalitățile noastre de limbă străină. Lîngă aceste mai putem adauge, că limba statului, nu numai nu se răspîndesc în mijlocul poporului român (oláh), ci poporul maghiar se topește în mai multe locuri, — în masa românilor (oláhok) cei încungiuși. Esemnii: comitatele Hunedoarei, Solnoc-Dobăcei, Făgărașului și în Câmpia întreagă. Și dacă căutăm cheia acestei situațiuni absurde, o aflăm în „indiferentism”. Ungurimea de dincolo de dealul mare încă n'a înțeles adevărul, că pe lîngă ori și care guvern național, a cărui putere

și influență în sfîrșit e mărginită, — nu poate contopi naționalitate străină fără de ajutorul energic al societății, cel puțin din punctul de vedere al învățării limbii.

„Dacă vor oamenii să răspîndească anumite vederi: înființază societăți. Dacă vor să promoveze agricultura, sau industria, sau sciința: înființază societăți. Institutele de tot felul se sporesc în Transilvania ca ciupercile, care au scopul de a uni pe oameni pentru esecutarea unui sau altui lucru. Numai spre scopul răspîndirii limbii maghiare încă până acum nu s'a pus la cale nici o societate. Auzim clopotul de alarmă, care ne sună la ureche. Societatea însă nu se mișcă. Cu toate că prin înlesnirea presei și a comunicațiunei atât sînt de ușoare într'unirile, încăt vre o căți-va bărbăți conducători, cari se unesc asupra unor anumite afaceri, fără greutate, într'o, lună de zile pot mișca o țeară întreagă, pot înunda staturi întregi cu broșuri și alte tipărituri, cari se deștepte în sinul oamenilor depărtați unii de alții aceleși simțeminte.

„O spunem pe față, lucrarea entusiastilor singuratici pentru răspîndirea maghiarisării, dispore ca și un păhar de apă în mare, — din așa ceva nu va resulta nici odată nimic. Massa cea mare, cum e cea a românilor, numai cu puteri comune se poate conduce la însușirea limbii maghiare. Dela scoală — în speranța aceea, că acolo trebuie să se învețe limba statului, n'avem mult de așteptat; instrucțiunea de vre-o căți-va ani — cu vre-o căți-va ani — cu vre-o câte-va oare pe săptămână (mai adaugem că ce fel de instrucțiune!) dispore din comitatele copiilor ca fumul, dacă învățatorul ne scie înveța și modul cum să se învețe cine-va însuși mai departe. Și mai puțin putem spera, că statul va pute institui pe seama fie-cărei comune scoală. Aceasta nu o pot staturii cu mult mai bogate, cu atât mai puțin Ungaria. În Transilvania în

treagă abia sînt vre-o câte-va scoale de stat. În fața acestora se află nenumeratele scoale confesionale, unde în cea mai mare parte se poartă grije, cum se se crească copiii în spirit nepatriotic contrar statului, ear' de limba ungurească nu se îngrigesc absolut.

„Între astfel de împregiurări, când de o parte statul se află față în față cu autonomia confesională, de altă parte lipsa de bani nu permite crearea în măsură mai mare de scoale de stat, nu rămîne alt mod pentru răspîndirea maghiarisării, de căt înființarea unei reuniuni centrale pentru Transilvania întreagă cu reședința în Cluj, cu scop de a răspîndi limba maghiară, înduplecând pe fie-care patriot la plățirea unei tacse anumite, după anumit capital spre înființarea de grădini de copii, onorare de învățatori și învățăcei, eventual pentru cumpărare de cărți etc. „Ellenzék” din Cluj a făcut proiectul, e rëndul la patrioții normativi, ca să realizeze misiunea cea mare națională depusă în acel proiect.

„Dar pe cât e de sigur că pentru a înveța limba maghiară, o massă de limbă streină (avînd în vedere mijloacele corespunzătoare) trebuie mulți bani și că spre scopul acesta ar fi lipsă de înființarea unei reuniuni centrale, în care să fie trasă ca într'un rociu Transilvania întreagă, ca nu cumva mișcarea, pornindu-se numai în comitate singuratiche, să dispară în curînd; tot așa e de sigur, că susținerea poporului maghiar după comune între masele de români ce o încungiuși, s'ar putea realiza și cu mijloace mai modeste. Aci nu se cere osteneală pentru învățarea limbii maghiare, nu trebuie suprimată antipatia eventuală, ci se cere numai încurajarea poporului de a nu își uita limba maternă. Nu vorbim de comitatul Hunedoarei, unde o jumătate de sută de mii de maghiari și-a uitat dulcea limbă maternă (curată fantasiat, Red. T. R.), ci e vorba de Câmpie (ude n'au fost maghiari nici odată Red.

FOIȚA.

Din poveștile uncheșului sfătos.

Despre pomul Crăciunului.*)

(Înceiere.)

Ai noștri, îngăduitori cu firea i-a lăsat, primitori de străini cu dragoste, îi îmbrățișară, tîrguind mai mult de la dînsii decăt dela pămînteni, și încă fără tocmeală. Devorul mare firesce că cei mai mulți din acești străini se îmbogățiră curînd. Acum nu-i mai încăpeau prăvăliile, în care își începuseră negoțul și căutară a se muta în alte prăvălii mai mari. Lăsară însă potcoavele la prăvăliile, de unde plecară, ca să nu se dea de cheltueală drogînd pragul ce ar strica scoțînd potcoavele.

Românii ce se mutau în locul celor de alt neam, găsind potcoavele puse și știind că de repede se îmbogățiseră cei ce seșduseră acolo înaintea lor, le lăsară credînd și ei că așa poate să fie adecă

potcoavele să aducă noroc la casa omului, dară teamă mi e că mulți dintrînșii au ramas potcoviți. Acum s'a lățit această credință deșartă, și au început și Românii să-și potcovească prăgurile prăvăliilor lor și eată un obicei strecurat pe nesimțite la noi, în timpul de ași, dis al luminilor.

Dacă peste cincideci ori o sută de ani de aci înainte vre-un pribeag învățat ar veni pe la noi și ar vedea acest obicei întins pîntre Români, ar dice că de oare-ce el este al lor, fiindcă se scrie la cărțile ce au dînsii cu obiceiuri culese dela popor, ar dice că noi sîntem străini în țeara noastră, ba poate și mai rău; căci la noi nici pomeneală nu este de un astfel de obicei, care să fie rămas din vechime, necum să avem niscareva cărți scrise despre dînsul, sau împotriva dînsului.

Și apoi astăzi este, știți d-voastră: Cine are carte, are și parte.

Noi de abia scăparăm de un ponos, și vrem să ne atîrnăm altul de coadă. Bine ar fi? Ce diceți?

Dar cu pomul Crăciunului cum merge?

Aci e aci. El e mai primejdios;

findecă se lătește pîntre Români de sus, pîntre cei învățați, cei cu dare de mână, cei mai însemnați ai țării, care plutesc cum se dice, pe deasupra gloatelor, și dela dînsii lesne se coboară la cei de jos obiceiurile și apucăturile lor. Poporul, vîdînd ceea ce fac căpeteniile nației, maimuțeză și ei, bieții, fără să scie ce fac pe oamenii cei mari, căci, dice, că or fi sciind ei, mare, ce fac!

Așa e omul lăsat dela Dumnezeu să fie. Trage tot a mare. Se uită tot la ei mai de sus decăt dînsul, și cată să facă tot ceea ce fac cei mari. Și se nu care cumva să diceți vre odată cuiva să se uite la cei mai de jos decăt dînsul, căți aprinși paie în cap.

Și, cum dîseiu, obiceiul cu pomul Crăciunului, se lătește tot pîntre oamenii cei mai de Doamne-ajută ai neamului; astfel fiind, nu va trece mult și se va răspîndi prin toate stratele poporului, care, Doamne ferește! poate că și va uita de obiceiurile și datinile părinților lor, și contopirea străină va fi mai ușoară.

Acest obicei poate să fie ugurliu pentru cine îl are, eară pentru noi,

eu îl vîd ca o peadă rea, ca o coabe, ca unul ce înfățișază semnul jalei și se viră tocmai în serbătorile aducătoare de veselie Românilui.

Să mă ferească Dumnezeu să învinovățesc pe cineva, că voesc cu tot dinadinsul să gonească obiceiurile noastre, ca să aducă altele străine; căci aceasta nu s'ar putea; de oare-ce știți d-voastră, că asemenea lucruri nu se pot face cu sila. Dîcătura poporului cuvîntează:

Cu sila poți lua omului, dar cu sila nu-i poți da.

Nevoia este că ele vin să-și ia loc în cetate la vatra Românilui cu voia lui, cu mulțămire. Să nu vă mirați de aceasta. Moda face ceea ce nimeni pe lume nu poate face.

Că ci-că a eșit moda, să se pue la copii doici și dădace, tot nemțoaice ori franțuzoaice. Acestea neștiind datinile noastre, ce vreți să vorbească cu copilașii decăt despre datinile și obiceiurile ce au apucat ele dela părinții lor? Și astfel se strecoară în inima copiilor datini și obiceiuri, ce n'au nici un amestec cu datinile moștenite de noi dela străbunii Români.

*) „Convorbiri literare.”

T. R.), unde se sevărșește același proces. (?) Putem trece aceasta și mai departe indiferenți cu vederea?

„Spre înfrângerea contratorontului româniișării nu trebuie sume mari de bani, numai puțin entusiasm din partea proprietarilor și bisericilor maghiare. Pe lângă o chietueală de 40—50 fl. pe an se poate în fiecare comună întogmi și susține bibliotecă populară, se poate prenumera diar popular, proprietărea, biserica, împărțind suma aceasta nu se poate veni din sarcină mult pe fiecare; în deosebi pe biserica s'ar veni cel mult 3—4000 fl. pe an, ceea ce pentru biserica catolică și reformată nu ar fi mult. Poporul noastră nu se sparie de cetit, aceasta bucuros ar face, ci se sparie de plată. A într'unii în cerc de lectură întreaga noastră generațiune și a comanda pe lângă foi septămânale, cărți de o direcțiune bună, e lucru ușor, dar de plățirea a 50—60 cr. pe fie-care an se sd robesce și intențiunea cea mai bună și întreprinderea cea mai salutară. În privința aceasta poporul industriaș din cetăți face poate excepțiune, cu poporul dela țeară însă pe terenul acesta nu prosperăm așa ușor.

„Înființarea de biblioteci o încuviințează și ordinațiunea ministerială, dar din cauzele înșirate mai sus, numai în foarte puține locuri s'au înființat. Se lăsăm la o parte modalitățile cari nici când nu au avut succes și se ia asuprași purtarea acelor puține cheltueli proprietărea, mână în mână cu biserica și se înființeze cât mai în grabă biblioteci populare. Cetirea trebuie făcută plăcută poporului și sucrescenței din scoale; dacă s'a împretenit cu cetirea, dacă pofta de cetire este altuită în sânge, atunci linisciți îi putem lăsa să meargă ori unde în lume, căci instinctul dorinței de cetire îi împinge pentru desvoltarea mai departe la cetire și prin acesta la susținerea maghiarismului.

„Recomandăm toate aceste maghiarimei însuflețite, proprietarilor noștri maghiari din Transilvania“.

Revista politică.

Sibiu, în 10 Decemvre.

În zilele din urmă s'au mai aședat viforul care începuse a nelinisci spiritele oamenilor iubitori de pace. Daeă linisceva va fi definitivă, așa precum pot fi definitive lucrurile omenesci, vom vedea îndată după pauza ce o aduc cu sine sărbătorile crăciunului apusean.

De altmintrea voci înscitoare s'au aușit îndată după alarma cea dintâi. Ministrul president Tisza încă în

ședința dela 8/20 Decemvre, răspundând la interpelațiunea deputatului Ugron, a dis: „De și nu pot responde la moment la fiecare punct din o astfel de interpelațiune, fiind că interpelantul se provoacă la neliniscirea generală, care influențează și bilanțuriile negoațelor, voui declara, că scirile diaristice amintite, parte sunt cu totul fără temei, parte sunt esagerate și că astăzi pacea Europei nu este periclitată.“ Interpelantul nefiind mulțămît cu respunsul acesta, ministrul pres. a replicat dîcând, că prin terminii „fără temei“ și „esagerate“ au înțeles numai ceea ce privesce scirile resboinice. Apoi a adaus, spre a fi și mai clar, că nu există nimic ce ar putea sguđuî speranțele de pace. La sfârșitul replicii ministrul a dis; cred însă că fie cine, în și afară de țeară, este convins, că dacă acel pericol — dea Ddeu, după timp foarte îndelungat — ar fi să vină, va afla pe toți fii Ungariei uniți.

Ministrul president a lăsat la o parte scirile diaristice despre alianța cu Germania și a deslușit numai încât privea scirile resboinice.

Nu putem lua în nume de rău unui ministru că în cestiuni de natură atât de delicată se exprimă atât de diplomatic. Asigurările însă că „astăzi“, sau, după cum s'a cores mai în urmă, „acum“ „nu există nimic“ ce ar pute periclită pacea și apoi parantesa, de ar da Ddeu ca pericolul să vie numai după un timp îndelungat, sunt atât de echivoce încât seamănă cu oraculele din anticitate. Noi din partene dîcem: se dea Ddeu să fie precum a dis ministrul și nu precum va fi gândit.

Cât pentru alianța cu Germania, „Pester Lloyd“ și alte organe au declarat destul de hotărît, că stă intactă. Ba unii scriitori vor se susțină că Ungaria nici la 1870 nu ar fi înclinat spre Francia, ceea ce redacțiunea lui „P. Ll.“, ca să satisfacă adevărului, mărturisește din parteși că atunci majoritatea Ungarici își avé simpatiile îndreptate spre Francia.

Dela Viena aflăm că acolo se consideră criza alianței ca și terminată. O parte a presei e de părere că experimentul lui Bismarck ar pute slăbi legăturile de amiciție între Germania și Austro-Ungaria, cu toate că nici raporturile dintre Germania și Rusia nu sunt cele mai bune. Foile berlineze accentuează că Bismarck e mulțămît cu enunțațiunile opiniuniunii publice din Ungaria, care fac imposibilă apropierea Rusiei de alianța celor două puteri din centrul Europei.

Românismului. Și numai așa făcând nu vor mai avé teamă că se va găsi cineva, peste veacuri, care să ne dîcă, cum ne-a mai dis, că originea naționalității noastre se pierde în întunerecul veacurilor.

Uitați-vă, dragii moșului, la evrei. De aia stau ei tari ca abanosul, căci deși sunt risipiți peste toată fața pământului, deși sunt amestecați prin toate popoarele, evreul este tot evreu, în ori ce colțuleț de pământ ar fi, cu toate obiceiurile părintesci cu toate datinile străbunilor. Dar rele, dar bune, el le ține cu toată încăpăținarea.

Dară văd că nerăbdarea cresce, v'atî plictisit aușindu-mă torosind la verși și uscate, la vrute și nevrute.

Îngăduiți rogu-vă nemerniciei mele câteva cuvinte încă și voui fi mulțămît când ași sci că voui fi dobândit iertarea d-voastră pentru păcatul meu de limbuție lungă.

Mi s'a dis când am ținut de rău pe unii oameni de treabă, că de ce aduc în sinul nației noastre, vrând nevrând, obiceiuri străine, mi s'a dis: „Spune d-ta cum se facem altfel.“

Corespondențe particulare

dela „Telegrafului Roman“.

(**Un nou corb alb.**) (Alegerea de vice comite în Comt. Caraș-Severin*) Publicul cetitor este deja cunoscut, că postul de vice comite în Cott. Caraș-Severin a devenit vacant, după ce fostul vice-comite Patyánszky fu denumit de comite suprem.

La congregațiunea convocată pentru instalarea noului comite suprem, conform dispozițiunilor legii s'a ales de vice-comite substituit proto-notarul Leontin Simonescu, un ampioiat precăt de talentat, preatât de sîrguitor, strict, drept și curat la mâni în afacerile sale oficiale.

Aproape două luni de zile a durat acest regim interimar, timp destul, pentru că cei dela putere și mamelucii se poată face toate pregătirile pentru alegerea definitivă a vice comitelui. Nu va fi neinteresant dacă îmi iau voe a descrie în trăsuri generale pregătirile făcute de partidă liberală pentru alegerea vice-comitelui. Capul mamelucilor din Cott. comitele Patyánszky, se găte de drum și plecă la Budapesta pentru că să-i se închine cu toată evlavia domnului Tisza și să primească porunca în cestiune de alegere de vice-comite. Lucru de minune și necreșt! Spune fama că omnipotentul domn nu-i ar fi dat nici o poruncă, ci ar fi lăsat mână liberă comitelui suprem Patyánszky. Se poate una ca aceasta? E de creșt că Tisza care totdeauna la moment era gata a împărți ordinile sale, ca și un general ce a perdut sute de bătălii, astădată să fie fost mut și fără sfat? Cine mai poate sci că în ce stare s'a aflat dl Tisza! Poate că a cugetat la potestatea nemărginită a Ungariei, care are lipsă numai de 20 mii de ciangăi pentru că ei se ridice Ungaria în vîzduch unde pentru veci să remăe nesupărată de panslaviști și de dacoromaniști, ori a pus urechia la pământ să asculte nu cumva să aud tropotele cazacilor rusesci, sau doară chiar memorialul românilor din Sibiu să i fi scrintit programa! Lăsăm în buna chipsucală a fie-căruia, ca să afle cauzele amușirii lui Tisza, eară noi să vedem ce a mai făcut Patyánszky.

Dl comite suprem Patyánszky, ca un patriot bun, însă mameluc și mai bun, nu se îndestulă cu tăcerea lui Tisza. El sciea bine că în viața constituțională, unde domnesce libertate deplină ca la noi în Ungaria, nu se lucră decât la comandă. Deci se duse la unul din cei mai mici și încreștuți... a lui Tisza, la un secretar de stat, în speranță că acesta de bună samă îi va spune aceea, ce egemonul nu ia spus. Însă ce să veșii! Nici de aici n'a căpetat informațiuni. Astfel plin de neinformațiuni se întoarse Dl comite su-

*) Corespondența aceasta a venit ceva cam târziu; însă pentru că suplinesce multe lacune și deslușește multe lucruri, cari din alte țiare nu se pot desluși, o publicăm, ba atragem chiar atențiunea asuprași. Deci mulțămim dlui coresp. pentru bunăvoință. Red.

O! dragii moșului! Lăsăm că nu mă taie capul la astfel de lucruri. Dară am răspuns, cum vă dîc și d voastră acum. „Cine se uită la un necioplit ca mine dragii moșului? Cine o se stea să asculte la gura unui unchiaș necărturar și fără vază în lume?“

De ar fi vre'un țafandache cu sticla în ochi, cu gătul pus ca într'un proțap, cu gulerul stând să'l apuce de nas, umblând par' că ar călca numai în străchini cu fumurile în cap, și uitându-se peste umăr la cei ce-i vorbesce, calea, valea, poate că ar mai fi oarecum ascultat: dară eu?

Totuși ca să nu mă credeți că sunt vre'un arțăgos, pe mine m'ar bate gândurile să mai dîc o vorbă și o dîc cu dragă inimă. Domnia voastră însă fa-ceți, cum vă va lumina Dumnezeu mai bine.

Eu ași dîce; să se adune o samă de oameni din ai noștri, oameni cu învățătură și cu dor de cele ale Românilor și să chibzuească ei cu mintea lor, cum ar fi mai bine să se prefacă datinile și în saloane, fără însă a se depărta nici cât o iotă de cum fac gloatele românesci.

prem la reșidința sa în Lugos. Nu sciea să fie mândru de încrederea absolută ce a pus în el dl Tisza, ori săși blasteme momentul în care a devenit independent și săși deplângă libertatea căpătată fiind datat la sclăvie. Cu greu s'ar putea dîce cea dintâi, dar cu atât mai sigur cea din urmă.

Acum părăsit de sfaturile lui Tisza se începe activitatea independentă a dlui comite suprem. Nu sciea de unde să o apuce. Mai întâi chemă la sine pre protonotarul, Leontin Simonescu, atunci vice comite substituit, provocându-l să candideze și el, creștând de o parte a satisface barem la vedere cerințelor juste ale românilor, după cum promisese la instalarea sa, — de altă parte, și aceasta a preponderat sciindu'l, pre Leontin Simonescu, om modest, se legăna în speranță că acesta nu va candida. Era cât pe aci, ca combinațiunea sa se reușească, căci numitul vice comite substituit i-a răspuns că: „dacă voui fi eu vice-comite, atunci vreo câți-vă pretori și ampioiați trebuie să sară din posturile lor.“ „Acea e treaba ta“ respunse nobilul comite Cu aceasta convorbire Simonescu se departă dela casa comitelui fără ca să dea un răspuns categoric în privința candidărei.

Acum se începe jocul de doi. Să nu creadă on. public că jocul acesta e jocul de doi cel românesc, care se joacă cu inimă deschisă și veselă înaintea publicului privitor, ci jocul de doi propriu „jocul intrigei.“ La semnalul dat de capul partidei liberale mamelucesci se încep conferințele, se pun în mișcare toate jurnalele oficioase și jidane-maghiare, ca așa cu puteri unite, prin laude și frase să nască omul care le lipsesea și care ar fi chemat se fericească Cott. Caraș-Severin după chipul și asemănarea protopărinților lor. Așa după multe sforțări și scremeturi într'o bună dimineața ne trezirăm cu omul nou născut, plin de merite și virtuți, pe care nime bine nu le cunoscuse, până atunci chiar nici cei ce le propaga, deși toți îl cunosc. Acest om nou chemat de prevedință și de mameluci ca să fericească Cott. Caraș-Severin nu era altul decât presidintele ședriei orfanale (Emeric Iakabffy, pre carele un grănicer veteran foarte nimerit la botezat: Iacă-no-ty. În acest provedențial Iacă-no-ty se concentra încrederea tuturor mamelucilor liberali despre care foile maghiare nu putea spune alt ceva, decât că este de familie nobilă, poartă calpag și pînteni și că tatăl său încă a fost vice-comite, precând Leontin Simonescu, deși este un ampioiat cu capacitate, bun și onest, totuși este numai din opinică.

Așa scriau toate foile patriotice, așa vorbeau toți mamelucii de pănura vestitului redactor Asboth János în conferințele lor cele dese.

Legănându-se în fericirea că nime nu va mai cuteza să candideze contra voinței lor esprese, — deodată se treșiră loviți de o săgeată, în urmă căreia ciuliră ca nioce opăriți, însă numai în ascuns, căci ar fi de-

S'au găsit oameni, și să le dea Dumnezeu bine, care au făcut să se joace în saloane călușarii, bătuta și brăul, au scos la lumină portul românesc dela țeară: așa să se facă cu colindele și cu Moș ajunul, și cu icoana Nașterii, și cu Vasilca, și cu Sorcova, și cu Steaoa ori cu Vicleimul. Dară cum mai dîsei, să nu se schimbe nici un cuvînțel din cele cum colindă și cântă poporul. Se înțelege că toate acestea în marginile bunei cuvînțe, cum cere timpul de ași.

Numai astfel, dragii moșului, socotesc eu, uniți, strînși umăr la umăr cei ce plutesc pe deasupra gloatelor, adecă oamenii însemnați ai neamului și învățații, la un loc cu gloatele, în privința aceasta vom pute să ne împotrivim fășiș și pieptiș, năvălirii modei, și să ne mândrim de vița din care netragem.

Aceasta m'ar bate gândurile să vă dîc.

I. Ispirescu.

grădător pentru trufia maghiară a te văeta tare ca să audă și alții.

Vice-comitele substituit Leontin Simonescu, vădând că partida liberală nu voese să scie de altul decât de Jacă-n'o-fy, se vădă atins (cu tot dreptul) în ambițiunea sa și își făcu planul: „decât a servi sub unul, pe care eu l'am învățat a scrie și a concipia, mai bine nimic“. Se duse numai decât la comitele suprem, să-i spună că e hotărât a candida și despre aceasta să ia notiță. Bunul pretin nu întârziă să-i dea sfatul amical (?), că ar fi bine să nu se amestece în lucruri de aceste. Sciu pozitiv că răspunsul potrivit și l'a căpătat.

Precând comitele suprem cu mamelucii săi lucra din toate puterile pentru candidatul lor, pe atunci partida legalității (români) se ținea în rezervă, ca cu atât mai activă să fie la timpul aeu. A făcut și ea tot ce s'a putut, a ținut conferențe, a desbătut, însă toate aceste în linisce le-a făcut, știind bine, că nu e consult melului a striga când lupul se află în apropierea lui. Cu 2—3 zile înainte de alegeri s'a ținut și conferență fără coloare de partidă cu scop de a întruni toate voturile într-o singură, persoană însă toate acestea au fost înzădar. Partida liberală, mai vârtos proprietarii cei mari țineau morțiș la candidatul lor Jacă-n'o fy, ear românii încă țineau morțiș tot la candidatul lor Leontin Simonescu.

Ne aflam în preseara alegerii (14 Decembrie) și încă nime nu sciea cine va fi ales de vice-comite, numai partida liberală și redactorul dela „Süd-ungarischer Lloyd“ Strasser. Acesta sciind sigur ca și partida liberală, în foaia sa de seară se exprimă cam cu aceste cuvinte: „E lucru satorit și hotărât, că Iakabffy Emeric va fi ales de vice comite. Ar trebui să se întimple o minune ca lucru să ieie o altă direcțiune, însă noi în minuni numai credem.“ Ce lucru ciudat! Ce mai dragi de ochi au domnii noștri maghiari! Ei văd minuni întru aceea, când s'ar alege de vice-comite un individ deplin calificat, cunoscător de impregiurări, onest și într'adevăr bine meritat, față cu un individ, care nu are alt merit decât acela că tatăl său a fost de de omenie și vice comite. Noi românii însă privim lucrurile altcum.

Mai bine a făcut partida liberală decât redactorul dela „Süd-ung.“ Aceasta a scris numai că alegerea e sigură, dară partida liberală a și beut-o. În preseara alegerii toți mamelucii veniți din toate părțile ca să ia parte la actul patriotic se aflară la hotelul „Regele Ungariei“ în Lugos. La mese întinse încărcate cu sticle de vin și de bere, în mijlocul lor eroul zilei următoare, se veselau și cântau osanna. Apoi când mai privea la cele de ce butoaie de bere și 250 de sticle champanie aduse de-a dreptul dela Steinbruch și păstrate în gheață ca să fie proaspete ca și omul într'u a cărei sănătate le vor goli mâne și, parcă vedeai cum le vine să strige: ai! vai! ce mai lume! tot în partida liberală să fi! Una însă tot le lipsea. Vice comitele încă nu era gata. Deci precum naintau mai tare în noapte, gradat începură a-și clădi noul vice comite. Unii îi puseră calpagul, alții dolmanul, eară alții îi curăța sabia și pintenii ruginiți de faptele patriotice. Bietul vice-comite, vădându-se astfel chitit și impenat de mamelucii săi, nu-i veni nici să se culce, căci sciea bine că așa de frumos și de mărit, nu va mai pute fi decât atunci când va cădea. Așa se întâmplă, că în dor de dimineață vice comitele era gata ca eșit din mașină, numai ales mai trebuia. (Va urma.)

Sinodul român și patriarhia din Constantinopole.

(Urmare: *)

b) Epistola patriarhală citează încă un fragment din canonul XXVIII al Sinodului IV-lea ecumenic, afirmând că biserica română ar fi pusă de acel Sinod sub jurisdicțiunea patriarhiei de Constantinopole. Eată cum se exprimă epistola în acest loc: „sub a căruia (a tronului patriarhicesc) jurisdicțiune cei 630 sf. părinți, cari au

constituit IV-lea sf. Sinod ecumenic din Calcedon în Bitonia, au rânduit să fie supuși: „Episcopii din provinciile Pontului, Asiei și Traciei, precum și episcopii provinciilor mai sus dișe (aflați) între barbari.“

Noi reproducem această citatiune din canon, după Pidalion: „numai mitropolitii provinciilor Pontului, ale Asiei și ale Traciei, de asemenea și episcopii cei dela barbari mai sus dișelor provincii, să se pună de cătră sus numitul prea sf. scaun al bisericii Constantinopolitane: adevăc fie-care metropolit al provinciilor menționate, cu episcopii provinciei, trebuie să pună pe episcopii eparchiei, precum este prescriș de capii eparchiei, precum este prescriș de dumneșeșcile canoane. Ear însuși metropoliții menționatei provincii trebuie să fie puși, precum s'a diș, de arhiepiscopul din Constantinopol, după ce se va face prin conglăsuire, după obicei, alegerea și prezentarea lor aceluia“. Așa dar canonul a hotărât, ca metropoliții ce se vor alege în provinciile Pontului, Asiei și Traciei să se prezinte la confirmarea patriarhului. Tot asemenea să se urmeze și cu episcopii populațiilor barbare, ce aparțin acelor provincii. Care sânt însă acele populațiuni barbare, la care face alusiune sinodul ecumenic din anul 451 după Christos? la aceasta ne răspunde Pidalionul, sau cartea canoanelor bisericesci, publicat de patriarhia din Constantinopole la începutul veacului acestuia, și după care avem și noi o traducțiune în limba română, ne răspunde în comentarea acestui canon, că populațiile barbare din veacul V-lea, pe ai cărora metropoliți și episcopi sinodul de Chalcedon i puse sub jurisdicțiunea patriarhiei din Constantinopole, sânt: Alanii și Rușii. Prin urmare canonul XXVIII al sinodului IV-leu ecumenic, nu poate privi întru nimica pe regatul României din anul mântuirii 1882.

Canonistul rus, amintit mai sus, archimandritul Ioan, eată cum esplică canonul XXVIII-lea al sinodului IV-lea: „Sinodul a adaus încă în canonul său că de același patriarh al Constantinopolei trebuie să se pună și episcopii popoarelor celor de alte sēminții (ce sânt afară de imperiul roman), cari după dirigerea bisericescă se numără la provinciile menționate de canon (*eti de ke varvarikis episcopi ton proirimenon dikiseon*) adevăc — episcopii acelor locuri și popoare, care au primit învățătura credinței și botozul din bizantia cea ortodocșă, și tot dela dēnsa au primit cei atâtai episcopi.“ (tom. II pag. 315-316.) Și după această explicație patriarhia constantinopolitană nu are nici o supremație asupra bisericii române: căci Români n'au primit botozul și doctrina creștină dela Constantinopole, nici pe întâii lor episcopi. Căci creștinătatea Românilor este mai veche decât chiar existența Constantinopolei. Români au venit în Dacia cu sēmanța creștinismului încă din veacul 2-lea după Christos. Sēmanța creștinismului adusă în Dacia, s'a desvoltat aici prin propriile puteri ale poporului, așa că în veacul al treilea după mărturisirea lui Tertulian, Dacia era plină de creștini și episcopii Daciei au participat la Sinoade ecumenice. De aceea nici unul din scriitorii posteriori cari au scris despre creștinarea diferitelor popoare din orientul Europei, precum despre Bulgari și Ruși, despre Unguri, Poloni, Lituani, nu amintesc nimic despre creștinarea posteroară a Românilor, fiindcă ei erau deja creștini din veacurile primitive ale creștinismului. Constatăm dar din nou, că nici prin canonul sinodului IV, nici prin altul al vre-unui sinod ecumenic ori local, biserica română nu este supusă celei Constantinopolitane.

În imperiul roman era datină,

ca precum administrația politică, așa și cea bisericescă să aibă diferite centruri în polițiile cele mai însemnate ale imperiului. Aceste centruri se determinau atât prin legi imperiale cât și prin canoane sinodale. Dela aceste centruri se da direcțiunea administrativă și organizatoare în regiunile respective. Împăratul Justinian, în veacul al IV-lea, a instalat un asemenea centru de administrație bisericescă în politia sa natală. Prima Justiniană, și între alte provincii încorporate la acest centru a fost și Dacia, unde locueau Românii. Această lege imperială, cuprinsă în Nuvela XI a lui Justinian, este cel atâtai act public, cunoscut în istoria Românilor despre jurisdicțiunea lor bisericescă. Românii în decurgere de mulți secolii s'au ținut de această jurisdicțiune. În locul primei Justiniane cu timpul s'a ridicat Ochrida, la slavii de sud, și Românii au păstrat cu dēnsa vechile legături cu biserica Primei Justiniane. În intervalul acesta Români și cu Slavii de sud formaseră un imperiu, pe care au trebuit să l țină cu neconținute lupte și vērșări de sange contra pretensiunilor de cucerire ale imperiului bizantin, până ce imperiul romano-slav cădu prada cuceritorilor. Ca clironomie din acel timp am avut noi literatura slavă în biserica română până în veacul XVII-lea. Românii și adunară puterile lor, și după multe lupte și vērșări de sange formară, în România actuală, în veacul XIII-lea două state române, unul în Muntenia, altul în Moldova, independente de ori-ce supremație străină. Aceste staturi au păstrat încă un timp legăturile lor bisericesci cu Ochrida. Aceste legături consistau întru aceea, că Românii, la cas de trebuință cereau de acolo povățuri în unele cestiuni bisericesci, pe care conștiința lor religioasă le credea de o importanță deosebită.

Pe la finele veacului XIV-lea se ivesce atâtai oară tendența patriarhiei de Constantinopole de ași întinde jurisdicțiunea sa asupra Domniatelor române. În Moldova se îndeplinise vacanțele ce avură loc în scaunele episcopale ale țerei după anticul său us.

Încă mai de înainte cu primirea Domnilor și a boerilor patriarhia trimisese în Muntenia doi mitropoliți, unul pentru Valachia-mare, altul pentru Valachia-mică. Tot așa voia să facă și în Moldova; însă aici nu fu primit Mitropolitul trimis de patriarhie. Aceasta escomunică întreaga țeară, care continua a se administra bisericesc după nsul antic de Mitropoliții și Episcopii săi, recunoscui de biserica Ochridei. A intervenit curtea imperială bisantină, și pe căi amicabile a linisicit afacerea, silind pe patriarhie a nu se amesteca în afacerile interioare ale bisericii Moldovei, a nu trāmite acolo Mitropoliții săi, ci a recunoasce pe ai țerei și a se pune în relațiune bisericescă cu dēnșii, ear pe Domnul țerei, Alexandru-cel bun, l'a înduplecat a se pune în relațiuni bisericesci cu patriarhia, care este centrul a toată ortodoxia. De aici se încep relațiunile noastre bisericesci cu patriarhia de Constantinopole. Ele nu au fost regulamentate prin nici un canon bisericesc, ori lege politică, ci au fost totde-auna relațiuni amicale, de bună voie, nesce legături morale cu centrul ortodoxiei. Această stare de lucruri nu a durat mult. După sinodul dela Florența, unde patriarhul și împăratul Constantinopolei s'au unit cu biserica Romei în desavantagiul ortodoxiei, biserica română din amēndouē țerile, earăși a curmat legăturile abia strinse cu patriarhia de Constantinopole, și s'au lipit earăși de biserica Ochridei, cu care din nou s'a pus în comunicație ca una ce era într'un loc pacinic și

retras de turburările politice, și cu care aveau simpatii tradiționale. Această stare de lucruri a continuat până la finele veacului XVI-lea. Patriarhia de Constantinopole, fiind cădută sub dominațiunea turcească, a început a căuta sprijin material, moral și politic la staturile ortodocșe, la Rusia și România. S'au început vizitele prin țerile Române, Muntenia și Moldova, precum și colectele bănesci prin țeară pentru situațiunea patriarhiei, care era în ultimul pericol. Cea dintăiu vizită patriarhală în Muntenia a fost primită cu răceală, în Moldova, însă a fost primită cu toată simpatia și s'a dat patriarhului Ieremia cea mai largă ospitalitate, și ajutoruri materiale. Biserica Ochridei, cădând sub jugul turcesc prin aceea a cădut și biserica sub patriarhia de Constantinopole. Ear prin aceasta bisericile din țerile române din nou, de bună voia lor, și după rugămintea patriarhiei s'au pus în relațiuni spirituale cu dēnsa, păstrându-și autocefalia lor internă. În puterea acestor relațiuni amicale și pe omocșie Domnii și boerii, precum și clerul român, respectau pe patriarhi, primiau cu bucurie povățuirile lor dogmatice, morale și disciplinare care serviau spre edificarea națiunii. Domnii noștri cu influența lor politică la înalta poartă protegeau pe patriarhi și afacerile bisericii ortodocșe; i ajutau cu mijloace materiale la plata nenumeratelor lor datorii. Un patriarh persecutat de cămătarii turci, armeni și ovrei, în cât nu mai putea trăi în Constantinopole, a venit la ajutorul țerilor române și tânguindu-se lui Vasile-Vodă despre trista sa pozițiune, a scos din busunariu un ștreang, și arătându-l Domnitoriului ia diș: Spânzură-mē Măria Ta, un domnitor creștin, de cât mē vor spânzura păgânii! Domnul se umili de această pozițiune disperată, și i dădu o sumă mare de bani. Mulți patriarhi detronati de sultani și viziri, găseau adăpost în țerile române până se puteau reabilita, ori până la moartea lor. Aici chiar în retragerea lor, erau stimati de toți și priviți ca martiri pentru cauza bisericii ortodocșe, persecutați de necredincioși. Stima mergea până acolo că i poșteau să preșadă la divanurile țerei, alătura cu Domnitoriului noștri. Nu numai patriarhul Constantinopolei, dar și cel din Ierusalim, de Antochia și de Alecsandria, ba și călugării dela diferite monăstiri din Orient în veacurile XVI, XVII și XVIII, umblau prin Principatele române implorând mila și ajutorul domnilor, boerilor, clerului și poporului. Între alte ajutoare mila românească a mers până acolo, că a început să dea în administrația acestor călugări ai Orientului ortodocș, chiar monăstirile române cu averile lor, creșdend că ei, ca oameni sânti vor administra așa de bine acele mănăstiri, că după ce lear ținea bine și în toată regula, mai bine de cât călugării romani, vor produce și un escedent de venituri, pe care să l trimită ca milă mănăstirilor respective ale lor din Orientul ortodocș cel nenorocit.

Însă, după ce patriarhii s'au pus bine cu turcii, au vrut să introducă, în biserica ortodoxă o dominațiune absolută. Au desființat bisericile autocefale din Bulgaria și Serbia, au zdrobit independența patriarhului Ierusalimului, Antochiei și Alecsandriei, reducându-le la rolul de mitropolii supuse jurisdicțiunii lor. S'au încercat a face nu odată așa și cu biserica română. Însă aici statele române, precum și au păstrat autonomia politică, tot așa au sciut să se apere și autocefalia (!) bisericescă, prin puterile lor proprii, de ori-ce încercări arbitrare ale patriarhiei, precum: numirea mitropoliților și episcopilor, administrația și legislația internă a bisericii. Nu odată s'au ținut sinoade și adunări na-

(* Veđ Nr. 144.

ționale, și s'au făcut protesturi energice contra a ori-ce încercări de încălcare și nesocotință a drepturilor autocefale bisericesci. Aceste încălcări ale patriarhiei în drepturile noastre autocefale*) datează mai ales din timpul domniei fanarioților. Istoricul luptelor noastre cu călugării fanarioți este o dramă plină de durere sufletească pentru ori-ce inimă creștinească. Pe de o parte simplitatea, devotamentul religios până la abnegațiune, credulitatea, durerea pentru suferințele confratrilor din Orient, jertfele enorme în favoarea lor, pe de alta — ingratitudea, dorința de apăsare, de dominare, de absolutism și de interes propriu particular, cu un cuvânt — exploatarea unei națiuni de milioane de credincioși, nu pentru folosul ei moral, religios și material, ci pentru alte interese străine și chiar opuse acestei națiuni. Cu domnia fanarioților, s'au imputernicit egumenii Greci ce erau pe la monăstirile române. Favorați de domnia fanarioți și de influința politică a patriarhiei, ei se făcuseră stăpâni pe o mare parte din teritoriul României cu drepturile mănăstirilor române. Ei alungase călugării români, și îi înlocuise cu familiile lor, ce le aduceau din Orient, când intrau în egumene, lăsase chiar edificiile titoresci în dărâmare deplină. Adunau banii veniturilor pentru dășii și pentru membrii familiei lor; după ce se îmbogățeau în destul, egumenii se întorceau în Orient, unde își agonisau deregătorii mari bisericesci; ear rudele lor deveneau banchieri în Constantinople și prin alte orașe mari din Orient. Unii cu banii românesci își trimiteau rudele la învățătură în scoalele Europei, și apoi din ei ajungeau demnitari mari în Turcia. Dar pentru România n'au făcut nimica bun acești călugări fanarioți: nici o școală pentru cultura clerului și a poporului, nici un spital pentru bolnavi, nici un român cult format prin inițiativa și banii ce aveau la dispoziția lor, nici o carte română pentru cultura limbii, nici o instituție de binefacere; ba încă au lăsat în părăsire și pe cele testamentare ctitoresci. În loc de bune, ne au lăsat numai rele: corupția moravurilor, imputinarea simțului religios în cler și popor, simonia în cler și popor, în cât se revolta conștiința, cetind în scriitorii români dela începutul veacului acestuia despre corupția clerului fanariot, adus aci de domnia Fanarioți, și protegiat de ei și de patriarhia de Constantinople. În acele timpuri de tristă memorie, patriarhia, basată pe Domnia fanarioți, făcea felurite încălcări în sfera autocefaliei noastre bisericesci, d. e. Domnia puneau biruri grele pe țeară care s'erăciau de tot pe locuitori; se făcea murmură mare se revolta poporul, se făcea adunări mari de boeri și cler se, făceau chrisoave așa numite sobornicesci, pentru desființarea acelor biruri se legau cu mari blestemuri de cătră mitropoliți și episcopi, se ceteau prin biserici și se proclamau anateme îngrozitoare contra celor ce ar mai îndrăzni ale introduce. Domnia fanarioți asceptau până se liniștea poporul, apoi se adresau la patriarhie și dobândeau deslegarea anatemei, pusă de biserica română. Alte dăți Mitropoliții țerei în puterea dreptului canonic opreau unele căsătorii între rude de aproape. Cei interesați alergau la patriarhie, și isbureau a și scoate invoire, cu înjosirea demnității ierarhiei române. Un folos însă deși negativ, au avut Români dela călugării fanarioți și dela amestecăturile lor în afacerile noastre bi-

sericesci: — convingerea că Români nu trebuie să aștepte pentru țeara lor nimica bun dela călugării străini, căci acești străini, de și ar fi început cu vre un bine, tot deauna au sfârșit'o cu rău pentru țeara noastră. Români trebuie să și facă bine lor și națiunii lor, ei înșiși prin propriile lor puteri, și pe terenul bisericesc — prin propriile puteri ale bisericii naționale. Numai în ei și în Dumnezeu să conteze, și nimica bun să nu aștepte de aiurea, ci mai vartos să stea în pozițiune de apărare din toate părțile.

Așa și fac Români acum de mult timp. Dela 1821, datează epoca renascerei noastre naționale, politice și bisericesci; atunci s'au depărtat din țeara noastră cu Domnia fanarioți și clerul fanariot. Biserica noastră este biserica ortodoxă Română, pe care providența divină acum de curând a făcut'o biserica unui regat liber și independent. — Regatul României.

Dacă ea în timpuri grele, de restrise și de întunec a sciut, împreună cu toată națiunea, a și păstra și apăra autocefalia sa, cu atâta mai vartos va face aceasta astăzi când s'a făcut lumină mare, când națiunea, a căreia este această biserică, vede în ea un scut mare de apărare în timpuri grele un liman în vijeliile vieții și o călăuză sigură pe calea mântuirii.

Cu toate acestea patriarhia nu a încetat, din timp în timp, a manifesta sub diferite forme, părerea sa de rău, că nu a putut cuceri și supune această biserică a națiunii române puternică prin credință. Patriarhia a desaprobat toate mișcările noastre de renaștere națională, și le-a combătut cu toate armele de care a crezut că poate dispune. Pentru mișcarea noastră națională dela 1848, patriarhia a destituit și argosit pe metropolitul Neofit, pentru că s'a pus în fruntea națiunii în aceea mișcare. Țeara era turburată și îngrijată de existența sa politică, și de aceea faptul a fost trecut cu vederea și considerat numai ca un expedient în luptele politice interne și externe. Când s'a început mișcarea unionistă în România, patriarhia a crezut că poate amenința pe metropoliții români cu escumicare, dacă vor adera și ei la unire și vor coopera la realizarea ei. Metropoliții însă ca și în trecut au continuat a coopera la realizarea acestui mare act național. Sub domnitorul Cuza s'a luat mănăstirile țerei din mâna călugărilor fanarioți, act prin care s'a sters ultima remășiță a dominațiunii fanariotice, și s'a desrobot și redat țerei partea înstrăinată din moșile și veniturile române spre a se întrebuința numai spre dezvoltarea și cultura națională. Patriarhia a dat alarmă mai în toată lumea, a pârât și nu încețază a se plânge pela toate puterile contra unei inchipuite nedreptăți ce i-ar fi făcut România; dar în realitate pentru un mare bine făcut României. Când sub același Domn, între alte legi pentru organizarea țerei, s'a făcut și câteva legi privitoare la biserica română, aceste legi în adevăr n'au găsit eco în inimile Românilor, și s'au împins de guvernul Domnitorului, ca nesce expediente politice, cu care s'a esplicat lucrul pe urmă. În țeară era însă murmur pentru dășele. Patriarhia a protestat contra lor la Domnitor; însă protestul a fost respins. Guvernul Domnitorului a respuns patriarhului, combătând amestecul lui în afacerile interne ale țerei și bisericii române.

(Va urma.)

Varietăți.

*) S'ar puté prea ușor și la noi) Comitetul ales pentru serbăto-

rea trăgătorilor la țintă, care va ave loc în Luganu, a emis o provocare din care împrumutăm locul următor: „Veniți să dați mâna fraților vostri din Ticin! Veniți la Luganu, la regina lui Cerisiu. Sub ceriul surișător al Luganului, în fața lacului lui, a dealurilor și munților plăcuți pentru care fie care străin îl invidiază, vom innoi jurământul părinților noștri și vom continua a dovedi Europei, că un popor, de și de diverse limbi, religii și obiceiuri, poate fi unit în iubirea de patrie și în instituțiunile sale republicane“. — Firesce, adauge „S. d. T.“, în Elveția lipsesce „națiunea domitoare“ cu toate apertinențele ei.

* Kossuth, află „Pesti Napló“ că va răspunde tuturor jurisdicțiunilor, care l-au felicitat cu ocaziunea serbărei aniversărei a optdece dela nașterea sa.

* (Demonstrațiuni) din cauza morței lui Oberdank avură loc în Roma, Milan, Turin. Guvernul italian, a pășit energic contra demonstrațiunilor.

* (Vărsatul în Cluj.) Dela 1 până la 17 Decemvre n. s'au bolnăvit de vărsat 10 persoane, dintre care 2 a murit și 8 sau însănoșat. Dela 1 Aprile începând până în timpul de față s'au bolnăvit 971, dintre care a murit 271; se mai află în cură și 696 s'au însănoșat.

* (Timpul. Sâmbătă seara luna mai privi odată cu duiosie asupra Sibiului. Duminecă după ameați a început a ploua, ear' între cinci și sease oare seara ploaia s'a prefăcut în ninsoare. N'a nins mult, dar totuși de ajuns ca apusenii cari își serbară eri ziua dintăiu de crăciun, să poată dice că au avut crăciun alb. Ați dimineață s'a introdus un frig intensiv.

Mai nou.

Într'o într'unire exparlamentară a reprezentanților României s'a statorit punctele din constituțiune cari au a fi modificate; 1 schimbarea titlului domn cu rege; 2 marirea colegiilor electorale; 3 înființarea unui consiliu de stat.

D. V. Boerescu a declarat că renunșează necesitatea revisiunii, dar crede că nu este acum momentul oportun pentru aceasta, mai ales din cauza scirilor îngrijitoare ce sosesc din străinătate. Nu s'a luat nici o hotărîre, rămând a se ținea eri o nouă întrunire la care se ia parte și d. I. C. Brăteanu.

D. C. A. Rosetti, se dice că se va întoarce în țeară în luna lui Ianuarie.

Telegramă originală

a „Telegrafului Roman“.

Caransebeș, 25 Decemvre (n.). Vice-comitele Simonescu va fi de seară primit în Caransebeș cu o însuflețire rară. Comitetul, în 15 trăsuri, îl va întâmpina la gară. Conduct de facile imposant. Serenada cu musica militară și ambele reuniuni de cântări. Banchet la „Pomul verde“.

Nr. 6. [318] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a instrucțiunii votate de sinodul archidieceșan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiului.

Fiitorul protopresbiter ca atare va fi tot odată și paroch în locul central al tractului, anume în cetatea Sibiului, așa însă: ca până la devenirea

în vacanță a parochiei protopresbiterale dela biserica Schimbărei la fața din cetate, el în locul aceleia să ocupe în mod provisoriu parochia dela biserica Bunei-vestiri din suburbiul Iosefin.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiter al sunt:

a) venitele ordinari 3 protopresbiterali, cari stau din ajutoriu de stat și din tacsele ce încurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorțiali și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a II-a din Sibiui, suburbiul Iosefin, eventualminte ale celei din cetate, împreună cu locuința în natură.

La postul acesta pot concurge bărbați apți și binemeritați pe terenul bisericesc; în special aceia, cari după o pregătire cel puțin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutete metropoliei noastre și au susținut cu succes bun examenul riguros de calificățiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre un institut ortodox afară de metropolia noastră, dar apoi au depus examenul de calificățiune înaintea comisiunii esaminătoare a consistoriului archidieceșan.

Pot însă concurge și fără testimoniu de calificățiune profesorii de teologie și preoții chirotoniți înainte de introducerea examenelor de calificățiune, dacă în celelalte au calificățiunea prescrisă mai sus.

În mod excepțional mai pot concurge și fără prescrisă calificățiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acurateța manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor ave dela consistoriul archidieceșan (plonar) specială îndreptățire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a și așterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidieceșan în Sibiui, în restimp de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Roman“, alăturând câte o tabelă de calificățiune, carea să conțină date exacte și speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) și locuința concurentului, anii etății (anul, luna și ziua născerei); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul și categoria acelor, examenul de maturitate, doctorat ș. a.) studiile pregătitoare teologice (anul și locul acelor și examenul de calificățiune); servițiile de până acum pe terenul bisericesc (timpul, locul și categoria acelor); în fine cunoscința limbilor și alte reflecțiuni. Datele din această tabelă sunt de a se întări cu documente cari să se accludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice și de maturitate, testimonii teologice și de calificățiune, atestate de serviții bisericesci și eventualminte toate altfel de recomandări.

Sibiui 19 Novembre, 1882.

Comitetul protopresbiter al tractului Sibiului.

președinte: notariu:

Moise Lazar m. p. Demetriu Comșa m. p. adstr. ppresbiteral.

Cu totul noue

Sfărmitoare de cucuruz cu ventilator. — **Tăietori de napi** și **tăietoare de paie** recomandă pe lângă prețurile cele mai eține

Fabrica de mașine agricole.

Andrieu Rieger.

Sibiui.

[317] 2—3

*) Un termin cu totul nepotrivit pentru biserica este „autocefal“, va se dice de capul ei; autonomă, independentă chiar i se sede unei biserici, dar nu de capul ei.

Red. „T. R.“